

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Resultatrapport for finansforetak

2020

DATO:
23.02.2021

Innhold

1	Hovedinntrykk	4
2	Banker, kredittforetak og finansieringsforetak	6
2.1	Strukturen i bankmarkedet	6
2.2	Banker	8
2.3	OMF-foretak	14
2.4	Forbrukslån i banker og finansieringsforetak	15
2.5	Finansieringsforetak	18
3	Forsikringsforetak	20
3.1	Livsforsikringsforetak	20
3.2	Pensjonskasser	24
3.3	Skadeforsikringsforetak	28
4	Vedlegg	32
4.1	Makroøkonomiske størrelser	32

Redaksjonen ble avsluttet 23.02.2021. Alle tall er foreløpige, og det tas forbehold om endringer. Opplysningene om bokført avkastning i kollektivporteføljen i livsforsikringsforetakene samlet på side 21 er korrigert den 23. mars 2021, etter mottatt korrigert rapportering. Bokført avkastning i kollektivporteføljen i livsforsikringsforetakene i figur 3.5 på side 23 og figur 3.10 på side 25 er korrigert tilsvarende. Kilde for alle tall er Finanstilsynet, så lenge annet ikke er angitt.

1 Hovedinntrykk

Norske bankers lønnsomhet ble redusert i 2020, som følge av konsekvenser av koronapandemien. Bankene oppnådde et samlet resultat før skatt som tilsvarte 0,9 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK), en nedgang fra året før på 0,4 prosentpoeng. Egenkapitalavkastningen sank med 3 prosentpoeng, til 9,0 prosent. Resultatet var særlig svakt i første kvartal, men resten av året var også noe svakere enn samme periode ett år tidligere.

Hovedårsaken til resultatsvekkelsen var økte tap på utlån. For bankene samlet tilsvarte tapene 0,5 prosent av utlånsvolumet. Dette er det høyeste tapsnivået for norske banker siden 2009, som var påvirket av den internasjonale finanskrisen. De fleste bankene viste høyere tap enn året før, men tapene var særlig høye i enkelte av de større bankene med betydelig eksponering mot offshorenæringen, samt i forbrukslånsbanker. Bankene gjorde høyest tapsavsetninger i første kvartal, hvor usikkerheten rundt konsekvensene av koronapandemien var særlig høy.

Den kraftige rentenedgangen i mars og inn i andre kvartal medførte en betydelig svekkelse i bankenes innskuddsmarginer. Dette førte til en reduksjon i bankenes viktigste inntektskilde, netto renteinntekter, etter flere år med positiv utvikling. Sammen med en svak reduksjon i andre inntekter, særlig inntekter fra eierinteresser og netto provisjonsinntekter, bidro dette til at bankenes resultat før tap også var svakere enn årene før. Kostnad/inntektsforholdet steg svakt, til 44,6 prosent, på grunn av de reduserte driftsinntektene.

Veksten i norske bankers utlån til kunder sank etter utbruddet av pandemien, til en tolv månedersvekst på 4,3 prosent ved utgangen av 2020. Veksten til innenlandske personkunder økte derimot svakt gjennom de tre siste kvartalene, til en vekst på 5,2 prosent siste år. For filialer av utenlandske banker var veksten 7,4 prosent. Utlånsveksten til innenlandske bedriftskunder sank med to prosentpoeng fra mars til desember, til 5,3 prosent. De utenlandske bankenes filialer reduserte veksten betraktelig mer, med 7 prosentpoeng, til 1,8 prosent. Omfanget av misligholdte engasjementer (over 90-dagers samt andre misligholdte engasjementer) økte betydelig i første kvartal, men lå nokså stabilt resten av fjoråret, og tilsvarte 2,4 prosent av utlånsvolumet.

Omfanget av **forbrukslån** til norske kunder sank ytterligere i fjerde kvartal 2020. Ved utgangen av året var volumet av forbrukslån i foretakene som inngår i Finanstilsynets kartlegging, 17 prosent lavere enn ett år tidligere. Justert for salg av porteføljer av misligholdte lån var reduksjonen på 14 prosent siste år, mot 13 prosent ett kvartal tidligere. Volumet av misligholdte forbrukslån har økt markert de siste årene, både målt i kroner og som andel av utlån, til tross for salg av misligholdte porteføljer. I andre halvår var økningen i misligholdsandel noe mer moderat. Ved utgangen av 2020 var 14 prosent av foretakenes utlån, inkludert utlån i utlandet, misligholdt. For gruppen av norske banker med forbrukslån som hovedaktivitet utgjorde misligholdte lån 20,5 prosent, en økning på et halvt prosentpoeng siste kvartal.

Koronapandemien påvirket også **livsforsikringsforetakenes** lønnsomhet i 2020. I kollektivporteføljen var den verdijusterte avkastningen, som inkluderer urealiserte verdiendringer på 4,3 prosent i 2020, ned fra 7,5 prosent i 2019. Avkastningen i investeringsporteføljen var på 8,2 prosent i 2020. Forsikringsresultatet var på 0,3 prosent av GFK. Foretakenes resultat etter skatt var 0,4 prosent av GFK i 2020.

Pensjonskassene hadde en verdijustert avkastning i kollektivporteføljen på 7,8 prosent i 2020, ned fra 10,3 prosent i 2019. Nedgangen skyldes først og fremst svakere avkastning på aksjebeholdningen. For private og kommunale pensjonskasser var den verdijusterte avkastningen henholdsvis 8,7 prosent og 6,6 prosent i 2020.

Skadeforsikringsforetakene hadde et sterkere resultat i 2020 enn i 2019 når man ser bort fra Gjensidiges salg av Gjensidige Bank i 2019. Bedringen i resultatet skyldes i første rekke en betydelig premievekst, samtidig som en mild vinter i store deler av landet og en nedgang i forsikrede aktiviteter dempet veksten i erstatningskostnadene. Salget av Gjensidige Bank i 2019 og lavere avkastning på aksjer i 2020 førte imidlertid til en svekkelse av finansresultatet sammenlignet med 2019. Skadeforsikringsforetakenes resultat før skatt utgjorde 19,9 prosent av premieinntektene for egen regning i 2020, mot 23,3 prosent i 2019.

2 Banker, kredittforetak og finansieringsforetak

2.1 Strukturen i bankmarkedet

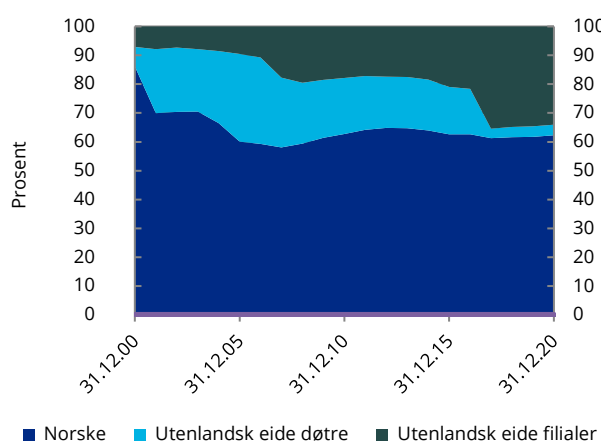
- Antallet norske banker har sunket i mange år, i stor grad som følge av fusjoner mellom mindre sparebanker og til tross for at det samtidig har blitt etablert enkelte nye banker, i stor grad rettet mot markedsnisjer. Totalt var det 118 norske banker ved utgangen av 2020, i tillegg til 16 filialer av utenlandske foretak med innskudd som del av virksomheten. Bankmarkedet bestod i tillegg av 31 kredittforetak og 41 finansieringsselskaper, se tabell 2.1.

Tabell 2.1: Antall foretak i det norske bankmarkedet, 31.12.2020

Pr 31.12.2020	Banker	Kredittforetak	Finansieringsselskap	Sum foretak
Norske	118	30	28	176
herav døtre av utenlandske foretak	2	2	4	8
Filialer av utenlandske foretak*	16	1	13	30
Sum foretak	134	31	41	206

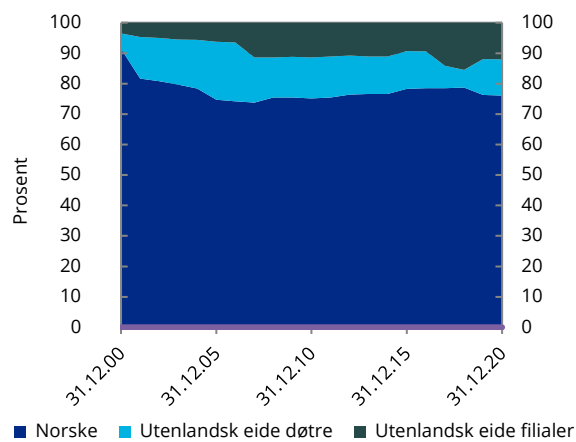
- Utenlandske banker (og øvrige foretak) har en særlig høy markedsandel i bedriftsmarkedet, i stor grad gjennom aktivitet drevet i filialer av utenlandske banker. Ved utgangen av 2020 var utenlandske filialers og datterbankers markedsandel på utlån til bedrifter 38 prosent, en andel som har vært relativt stabil de siste 5 årene, se figur 2.1.
- For utlån til personkunder er de utenlandske aktørenes markedsandel betydelig lavere. Andelen har økt svakt de siste årene, til 24 prosent, til dels som følge av Nordeas kjøp av Gjensidige Bank i 2019, se figur 2.2.

Figur 2.1: Markedsandeler for utlån til bedrifter

Kilde: Finanstilsynet

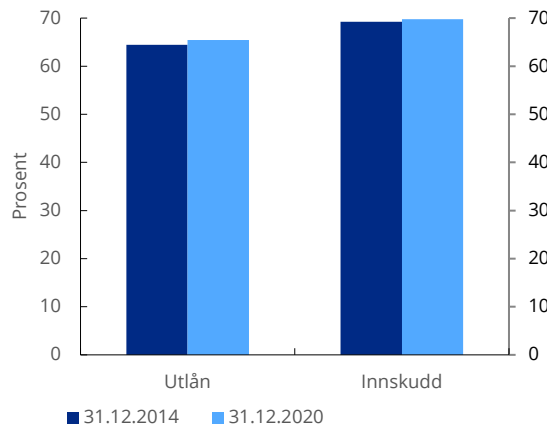
Figur 2.2: Markedsandeler for utlån til personkunder

Kilde: Finanstilsynet

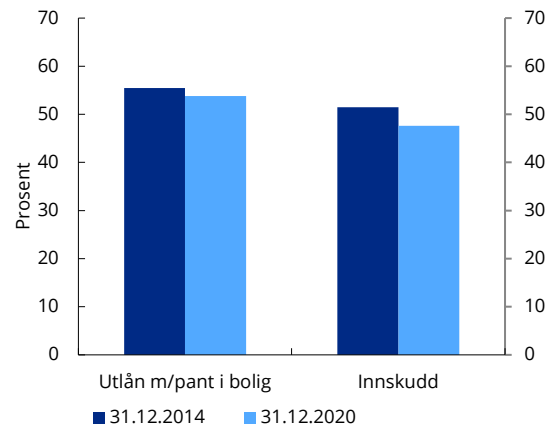
- De siste årene har markedskonsentrasjonen på utlån til og innskudd fra bedrifter, målt som markedsandelen til de 5 største foretakene i hvert segment, økt svakt, se figur 2.3. Markedskonsentrasjonen er betydelig lavere i personkundemarkedet, og det har her vært en reduksjon i de største aktørenes samlede markedsandel både for utlån med pant i bolig og for innskudd, se figur 2.4.

Figur 2.3: De 5 største bankenes markedsandel for utlån til bedrifter

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.4: De 5 største bankenes markedsandeler for utlån til personkunder

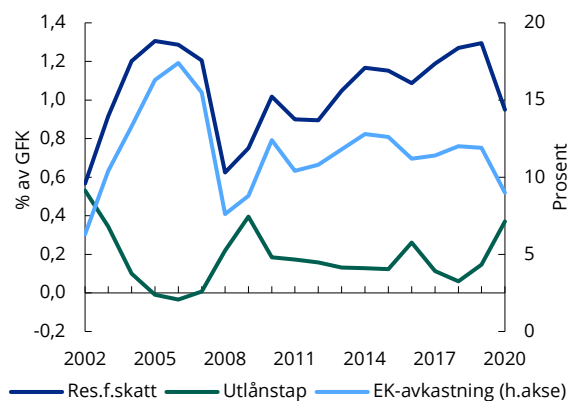
Kilde: Finanstilsynet

2.2 Banker

Resultat

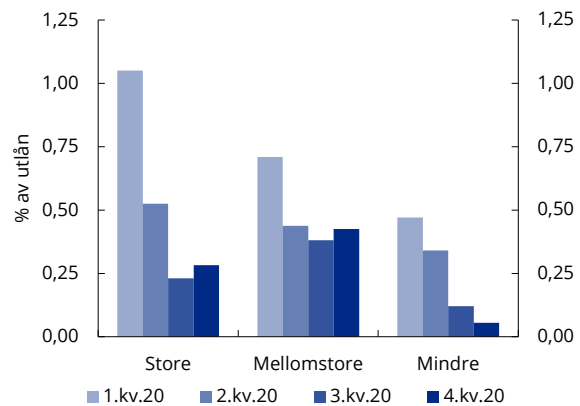
- Resultat før skatt for samtlige norske banker var 19 prosent lavere i 2020 enn året før. Hovedårsaken til resultatnedgangen var høyere tap på utlån, men også driftsresultatet før tap var svakere enn i 2019. Resultat før skatt ble særlig svekket i første kvartal, etter pandemiutbruddet, men også de påfølgende kvartalene var svakere enn ett år tidligere.
- Samlet egenkapitalavkastning var 9,0 prosent, en reduksjon på i underkant av 3 prosentpoeng fra året før, se figur 2.5.
- Bankenes tap på utlån tilsvarte 0,5 prosent av den gjennomsnittlige utlånsmassen i 2020, mot 0,2 prosent ett år tidligere, noe som er det høyeste nivået siden den internasjonale finanskrisen i 2008-9. Tapene var særlig høye i banker med betydelige eksponeringer mot oljerelaterte næringer, men også banker uten slike eksponeringer viste høyere tap enn året før. Bankene gjorde særlig store tapsavsetninger i første kvartal, hvor usikkerheten rundt konsekvenser av pandemien var særlig stor. I de påfølgende kvartalene av 2020 var tapene på linje med årene før pandemien, se figur 2.6. I fjerde kvartal isolert tilsvarte tapene for bankene samlet 0,3 prosent (annualisert) av utlån.

Figur 2.5: Lønnsomhetsutvikling i norske banker

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.6: Utlånstap pr kvartal i 2020 (annualisert), grupper av banker.¹

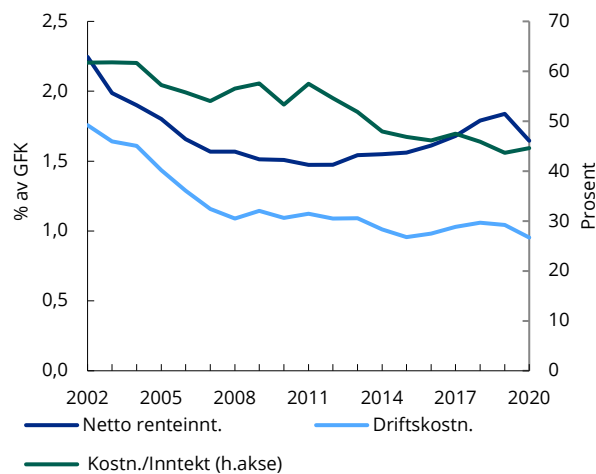
Kilde: Finanstilsynet

- Rentenedgangen fra mars 2020 og utover i andre kvartal førte til en nedgang i netto renteinntekter sammenlignet med ett år tidligere, se figur 2.7. Nedgangen var særlig sterk i andre kvartal og skyldes i stor grad reduserte innskuddsmarginer. Netto renteinntekter økte svakt i tredje og fjerde kvartal, men var fremdeles betydelig lavere enn i samme perioder i 2019.
- Andre driftsinntekter var også lavere enn året før. Nedgang i både netto provisjonsinntekter og inntekter fra eierinteresser i konsern- og tilknyttede selskaper bidro til reduksjonen.

¹ Store: DNB Bank og de 6 store regionsparebankene. Mellomstore: Øvrige banker (35) med en forvaltningskapital større enn 10 mrd. kroner. Mindre banker: 76 banker med forvaltningskapital mindre enn 10 mrd. kroner

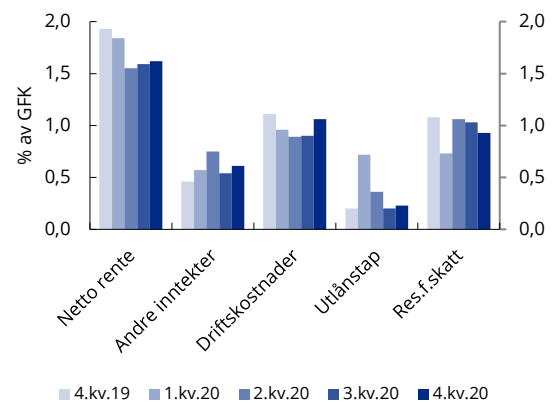

Figur 2.7: Nettorente og driftskostnader i norske banker

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.8: Kvartalsvis utvikling i resultatposter

Kilde: Finanstilsynet

- Bankenes driftskostnader økte svakt nominelt, men sank i forhold til forvaltningskapitalen. Som følge av reduksjonen i driftsinntekter steg likevel det aggregerte kostnad/inntektsforholdet med nær ett prosentpoeng, til 44,6 prosent, se figur 2.7.

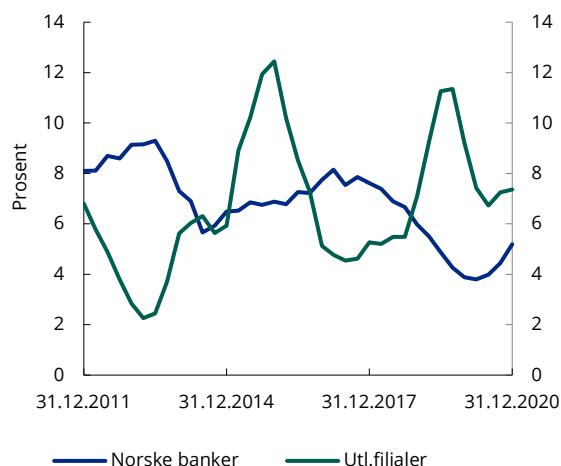
Tabell 2.2 Resultat for samtlige norske banker

	2020		2019	
	Mill. kr.	% GFK	Mill. kr.	% GFK
Netto renteinntekter	90 296	1,65	91 068	1,84
Andre inntekter	34 418	0,63	32 075	0,65
herav verdiendr. finansielle instrumenter	7 091	0,13	4 779	0,10
Driftskostnader	52 308	0,95	51 688	1,04
herav lønn og personalkostnader	27 328	0,50	26 965	0,54
Resultat før tap på utlån	72 405	1,32	71 455	1,44
Bokførte tap på utlån	20 285	0,37	7 237	0,15
Gev/tap ikke-fin.eiendeler	-8	0,00	-42	0,00
Resultat før skatt	52 111	0,95	64 176	1,3
Skattekostnad	9 288	0,17	11 793	0,24
Resultat etter skatt	42 824	0,78	52 383	1,06
Egenkapitalavkastning (%)	9,0		11,9	

- Total utlånsvekst ble redusert de tre siste kvartalene av fjoråret, til en tolv månedersvekst på 4,3 prosent ved utgangen av 2020.
- Utlånsveksten til innenlandske personkunder sank jevnt i perioden fra utgangen av 2017 til første kvartal 2020. De påfølgende kvartalene har veksten økt noe, til en tolv månedersvekst på 5,6 prosent ved utgangen av 2020. Norske banker har lavere utlånsvekst til personkunder enn de utenlandske filialene (hhv. 5,2 prosent og 7,4 prosent), se figur 2.9.
- Vekstraten i utlån til innenlandske bedriftskunder ble nær halvert gjennom de tre siste kvartalene av 2020, til 4,0 prosent ved utgangen av året. Det var særlig de utenlandske filialene som reduserte

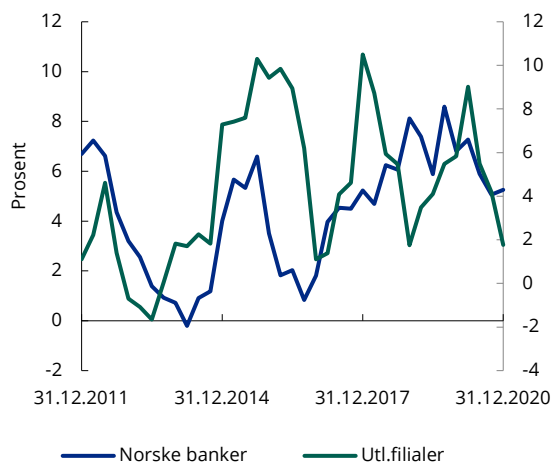
veksten betydelig etter pandemiutbruddet, fra en vekst på 9,0 prosent ved utgangen av mars, til 1,8 prosent ved utgangen av 2020. Veksten fra norske banker gikk ned to prosentpoeng i samme periode, til 5,3 prosent, se figur 2.10.

Figur 2.9: Vekst i utlån til innenlandske personkunder

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.10: Vekst i utlån til innenlandske bedriftskunder

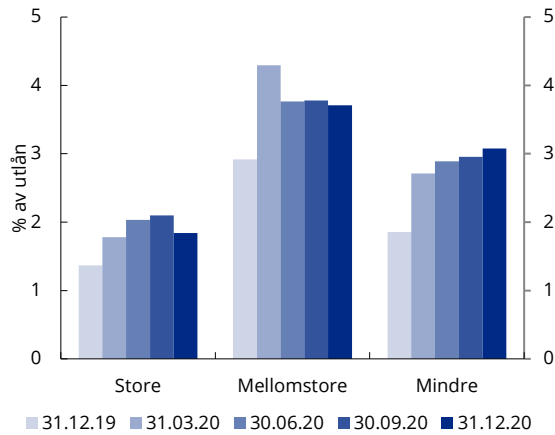
Kilde: Finanstilsynet

Tabell 2.3 Balanseutvikling for samtlige norske banker

	31.12.2020		31.12.2019		vekst i %
	Mrd.kr	% av br. utlån	Mrd.kr	% av br. utlån	
Forvaltningskapital	5 238,5		4 904,3		6,8
Brutto utlån til kunder	3 860,4		3 702,9		4,3
... Inkl. utlån i gruppeeide OMF-foretak	4 170,4		3 997,4		4,3
Tapsnedskrivninger på utlån	-37,8	-1,0	-28,1	-0,8	34,4
herav trinn 1	-5,3	-0,1	-3,2	-0,1	64,3
herav trinn 2	-6,0	-0,2	-5,3	-0,1	13,2
herav trinn 3	-26,6	-0,7	-19,7	-0,5	35,2
Brutto misligholdte eng., 90 dager	40,1	1,0	33,8	0,9	18,9
Andre misligholdte eng.	53,4	1,4	35,7	1,0	49,6
Gjeld til kredittinstitusjoner	310,5		262,8		18,2
Innskudd fra kunder	2 478,4		2 235,9		10,8
Verdipapirgjeld	1 599,8		1 652,7		-3,2

- Engasjementer misligholdt mer enn 90 dager siden forfall økte med 19 prosent siste år, og tilsvarte 1,0 prosent av brutto utlån. Andre misligholdte engasjementer, hvor det ennå ikke var gått 90 dager, økte med 50 prosent siste 12 måneder, og utgjorde 1,4 prosent av utlån. Misligholdsnivået var høyest for gruppen av mellomstore banker, se figur 2.11, i stor grad som følge av at gruppen omfatter enkelte større forbrukslånsbanker.

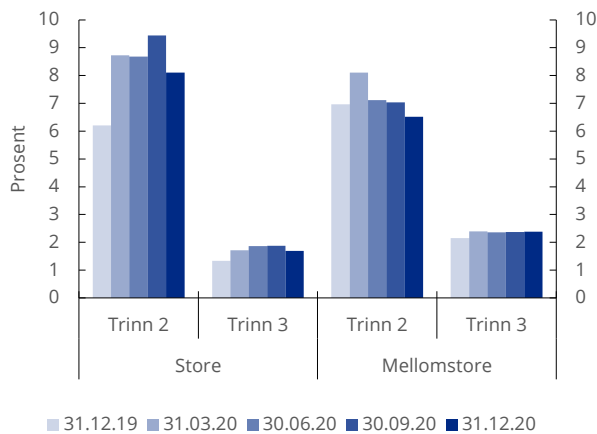
Figur 2.11: Misligholdte utlån (sum 90-dagers og andre misligholdte engasjementer)

Kilde: Finanstilsynet

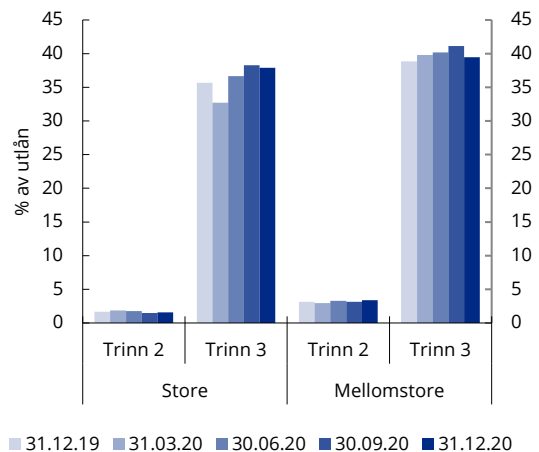
- Utlån med vesentlig økt kredittrisiko hvor det har vært en tapshendelse, dvs. utlån vurdert i trinn 3, utgjorde 1,9 prosent av totale utlån for de større og mellomstore bankene, mot 1,6 prosent ved utgangen av 2019. Avsetningsgraden på utlån i trinn 3 har økt svakt i 2020, til 38 prosent.
- Andelen utlån med vesentlig økt kredittrisiko hvor det ikke har vært en tapshendelse, dvs. utlån vurdert i trinn 2, har økt fra 6,4 prosent ved utgangen av 2019 til 7,6 prosent ved utgangen av 2020. Økningen forklares av gruppen av de store bankene, selv om denne gruppen viste en reduksjon i trinn 2-utlån i fjerde kvartal. Gruppen av mellomstore banker har en lavere andel lån vurdert i trinn 2 enn før pandemiutbruddet. Avsetningsgraden på utlån i trinn 2 har sunket marginalt i inneværende år og var i underkant av 2 prosent for bankene samlet.

Figur 2.12: Andel utlån med økt kredittrisiko, IFRS 9-trinn 2 og 3

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.13: Avsetningsgrad for utlån i IFRS 9-trinn 2 og 3

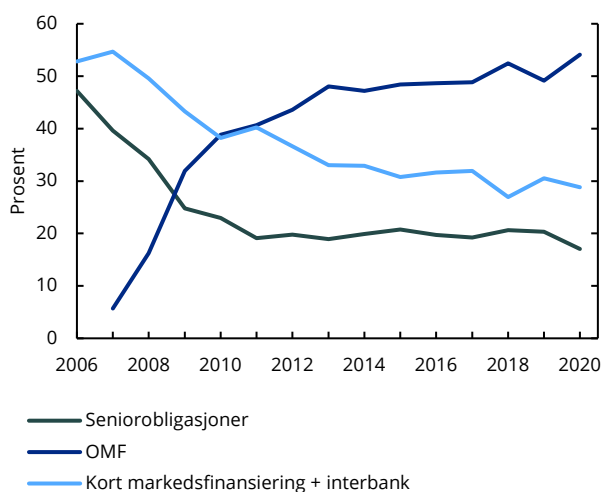

Kilde: Finanstilsynet

Finansiering

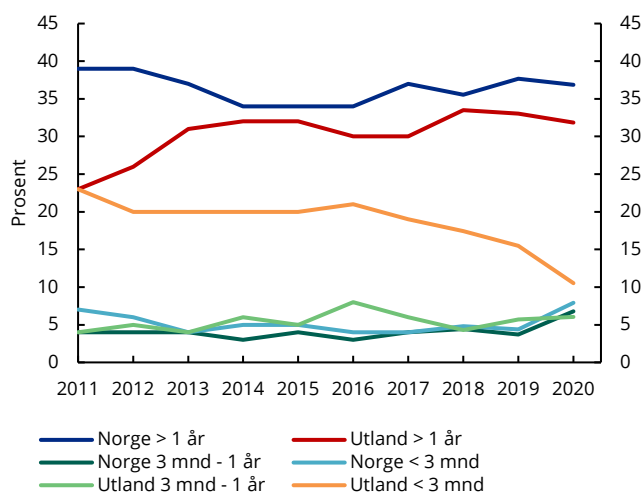
- Innskudd fra kunder økte 10,2 prosent siste år. Veksten var høyest for de største bankene. De store bankene har hatt høyere årlig innskuddsvekst enn de mellomstore og mindre bankene i 3 av 4 kvartaler i 2020. I de foregående årene har den årlige innskuddsveksten for de mellomstore og de mindre bankene vært betydelig større enn for de store bankene.
- Innskuddsdekningen var 98 prosent i morbank. Inkluderer utlån i hel- og deleide OMF-foretak var innskuddsdekningen 59 prosent.
- Norges Bank tilbød ekstraordinære F-lån for å sikre likviditet i det norske pengemarkedet etter 13. mars 2020. Det ble i den forbindelse også innført lettelser i retningslinjene for sikkerhetsstillelse for lån i Norges Bank. Det siste ekstraordinære F-lånet ble tilbudt 11. desember 2020 og retningslinjene for sikkerhetsstillelse ble strammet inn 1. februar 2021.²
- Andelen markedsfinansiering i bankene har holdt seg relativt stabil på i underkant av 50 prosent. OMF-finansiering utgjorde 54 prosent av total markedsfinansiering ved årsslutt 2020, se figur 2.14, og har økt 5 prosentpoeng fra årsslutt 2019. Dette er den høyeste andelen av OMF-finansiering som har vært rapportert.
- Omtrent halvparten av markedsfinansieringen er fra utenlandske kilder, se figur 2.15.
- De siste årene er andelen utenlandsk markedsfinansiering med gjenværende løpetid under 3 måneder blitt betydelig redusert. Ved utgangen av fjerde kvartal var denne andelen 11 prosent, som er det laveste i perioden med tilgjengelige data. I 2011 utgjorde denne andelen 23 prosent av total markedsfinansiering. Utenlandsk finansiering med løpetid under 3 måneder er hovedsakelig erstattet av utenlandsk finansiering med løpetider over 3 måneder, se figur 2.15. Andelen innenlandsk markedsfinansiering med løpetid over 1 år har også økt kraftig det siste året fra 8 prosent ved årsslutt 2019 til 15 prosent ved årsslutt 2020.

Figur 2.14: Utvikling i markedsfinansiering, banker og OMF-foretak, etter type finansiering

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.15: Utvikling i markedsfinansiering, banker og OMF-foretak, etter løpetid og innland/utland

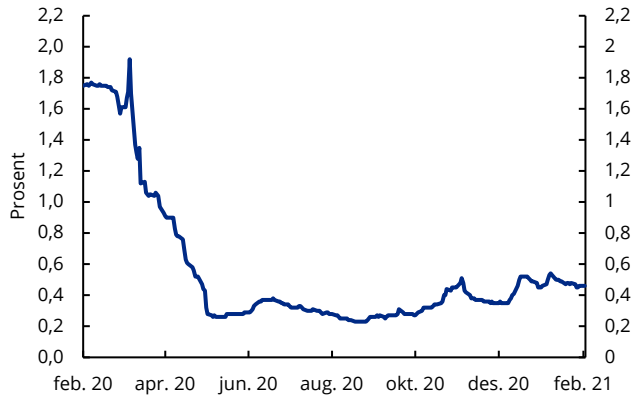

Kilde: Finanstilsynet

² <https://www.norges-bank.no/aktuelt/nyheter-og-hendelser/Pressemeldinger/2021/2021-02-01-sil/>

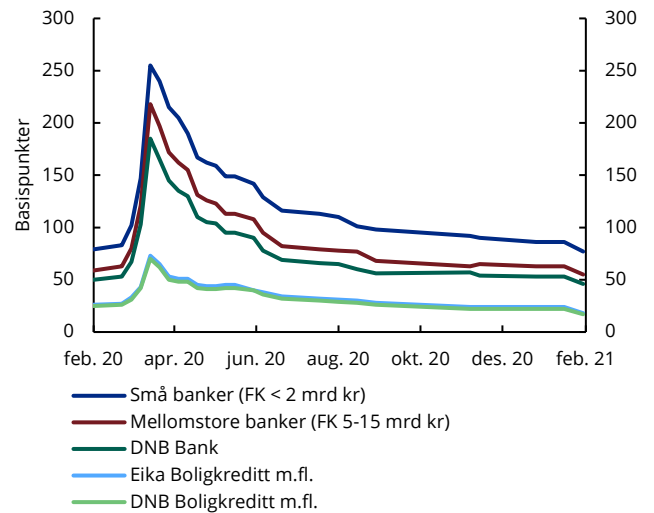
- Tre måneders NIBOR økte fra 0,28 prosent ved slutten av tredje kvartal til 0,5 prosent ved utgangen av fjerde kvartal i en periode hvor styringsrenten var uendret på 0 prosent. Siden årsslutt har den norske pengemarkedsrenten variert mellom 0,4 og 0,5 prosent, se figur 2.16.
- Risikopåslagene på bankenes obligasjonsfinansiering var i februar 2021 på lavere nivåer enn før utbruddet av COVID-19 i starten av 2020, se figur 2.17. Nivåene på risikopåslagene før pandemiutbruddet var lave historisk sett, og i februar 2021 var risikopåslagene for de ulike seriene i figur 2.17 fra 4 til 8 basispunkter lavere enn nivået før pandemiutbruddet (februar 2020).

Figur 2.16: 3mnd-NIBOR

Kilde: Thomson Reuters

Figur 2.17: Indikative påslag over 3mnd-NIBOR for seniorobligasjoner og OMF tom. uke 6/2021

Kilde: DNB Markets

Utenlandske bankers filialer

- Utlånstapene for filialer av utenlandske banker var høye samlet sett i 2020 og tilsvarte 1,0 prosent av utlånsvolumet. De høye tapene var i hovedsak knyttet til oljerelaterte eksponeringer.
- De høye utlånstapene, sammen med reduserte driftsinntekter, førte til et svakt resultat for filialene samlet, tilsvarende 0,1 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Tabell 2.4 Utenlandske bankers filialer i Norge (filialer med innskuddsvirksomhet)

	2020		2019	
	Mill.kr	% GFK	Mill.kr	% GFK
Netto renteinntekter	20 673	1,31	20 264	1,40
Andre inntekter	8 449	0,54	9 104	0,63
herav verdiendr. på fin. instr.	-193	-0,01	716	0,05
Driftskostnader	13 769	0,87	13 509	0,93
herav lønn og personalkostnader	6 217	0,39	6 524	0,45
Resultat før tap	15 353	0,98	15 859	1,10
Tap på utlån	14 354	0,91	3 340	0,23
Resultat før skatt	999	0,06	12 519	0,87
	31.12.2020		31.12.2019	
	Mrd.kr		Mrd.kr	Vekst
Forvaltningskapital	1 684		1 465	15,0
Brutto utlån til kunder (inkl. OMF-foretak)	1 395		1 286	8,5
Innskudd fra kunder	648		565	14,7

2.3 OMF-foretak

- OMF-foretakene økte utlånene med 7,4 prosent i løpet av 2020.
- Gjennomsnittlig overpantsettelse for foretakene var 22,7 prosent. Dette er en nedgang på 5,4 prosent sammenlignet med for et år siden.
- Gjennomsnittlig belåningsgrad på utlån som inngår i sikkerhetsmassen har endret seg lite over tid, og er mellom 45 og 60 prosent i de fleste foretakene.

Tabell 2.5: Balanseposter OMF-foretak (24 foretak)

	31.12.2020	31.12.2019	
	Mill. kr	Mill. kr	% vekst
Forvaltningskapital (sum gjeld og egenkapital)	1 948 606	1 761 556	10,6
Brutto utlån til kunder	1 712 464	1 595 113	7,4
herav utlån sikret med pant i bolig/næringseiendom	1 621 423	1 490 902	8,8
Fyllingssikkerhet	52 260	49 967	4,6
Sum sikkerhetsmasse	1 762 128	1 623 459	8,5
Gjennomsnittlig overpantsettelse	22,7 %	28,1 %	
Gjeld stiftet v. utstedelse av oblig. m. fortrinnsrett	1 436 030	1 267 349	13,3

2.4 Forbrukslån i banker og finansieringsforetak

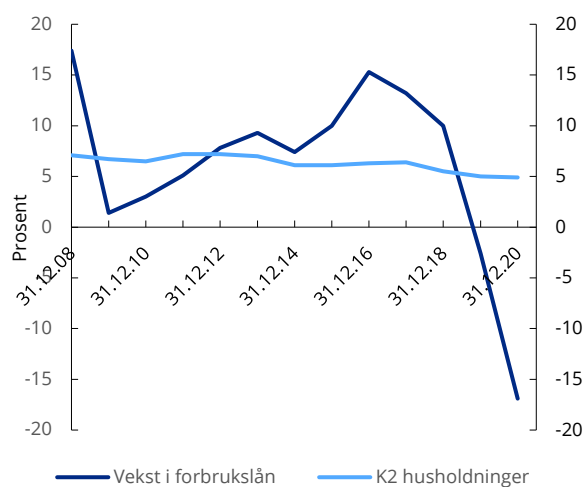
- Utlånsvolumet i det norske forbrukslånsmarkedet³ falt med nær 17 prosent fra utgangen av 2019 til utgangen av 2020, se figur 2.18 og tabell 2.6. Fra tredje til fjerde kvartal 2020 falt utlånene i det norske markedet med 3,2 prosent, mens nedgangen i tredje kvartal var 2,4 prosent. Det har vært en negativ tolv månedersvekst for både norske foretak og utenlandske filialer gjennom flere kvartaler, se figur 2.19.
- De totale forbrukslånene i utvalget, som inkluderer norske foretaks forbrukslån i andre land, ble redusert med 8 prosent i 2020. Utlån i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner i bankenes balanse. Svekkelsen av norske kroner i 2020 har bidratt til å trekke den samlede veksten opp, siden flere norske banker har en stor andel av sine utlånsporteføljer i andre nordiske land.
- Vekstratene påvirkes av salg av misligholdte lån til finansieringsforetak. Foretakene i utvalget solgte porteføljer til en pålydende verdi av 5,0 mrd. kroner i 2020. Av dette var 3,9 mrd. kroner utlån i Norge. I 2019 utgjorde salg av misligholdte lån 6,7 mrd. kroner, hvorav 4,8 mrd. kroner var norske porteføljer. Dersom det justeres for salg av porteføljer av misligholdte lån⁴ i 2020, ville årsveksten i det norske markedet vært -14 prosent.
- Det har vært en økning i andelen misligholdte forbrukslån blant foretakene som inngår i Finanstilsynets undersøkelse, til tross for salg av misligholdte porteføljer, se figur 2.20 og 2.21. Ved utgangen av 2020 lå misligholdet på 14,0 prosent for foretakene i utvalget (dvs. foretak som yter forbrukslån). Dette inkluderer mislighold av forbrukslån gitt av norske foretak til kunder i utlandet. Misligholdet var 0,2 prosentpoeng høyere enn ved utgangen av tredje kvartal, og 3,9 prosentpoeng høyere enn ved utgangen av 2019. Norske forbrukslånsbanker⁵, hadde en misligholdsandel på 20,5 prosent ved utgangen av 2020, som er 0,5 prosentpoeng høyere enn ved utgangen av tredje kvartal, og 5,1 prosentpoeng høyere enn ved utgangen av 2019. Volumet av misligholdte lån for foretakene samlet, utgjorde 21,6 mrd. kroner ved utgangen av 2020, mot 18,6 mrd. kroner ett år tidligere. Sammenlignet med utgangen av tredje kvartal 2020 var det en nedgang i totalt misligholdt volum målt i kroner, se figur 2.22.
- Lønnsomheten for foretakene i utvalget er samlet noe redusert de siste årene, se figur 2.23, men er fortsatt god for flere av foretakene. Sammenlignet med tidligere år, har lavere netto renteinntekter og større tap gitt en nedgang i resultatet for foretak som inngår i undersøkelsen. Tapsnivået for foretakene i undersøkelsen samlet var på 3,0 prosent i 2020, som var 0,2 prosentpoeng høyere enn i 2019. For norske forbrukslånsbanker utgjorde tapene 3,9 prosent.

³ Utvalget består av 33 banker og finansieringsforetak som tilbyr forbrukslån uten sikkerhet til personkunder. Både norske foretak og utenlandske filialer i Norge inngår. Lån uten sikkerhet i finansieringsforetak som kjøper porteføljer av misligholdte lån og lån fra utenlandske foretak som driver grensekryssende virksomhet, inngår ikke i Finanstilsynets utvalgsundersøkelse av markedet for forbrukslån.

⁴ Justeringen innebærer at solgt volum i 2020 er lagt til samlet volum utestående per 31. desember 2020.

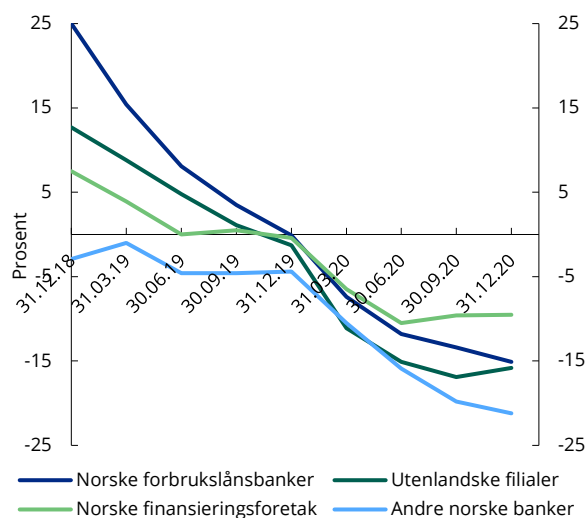
⁵ Forbrukslånsbanker er her definert som banker hvor mer enn halvparten av utlånsporteføljen består av lån uten sikkerhet til personkunder. Ved utgangen av 2020 bestod gruppen av Bank Norwegian, Brabank, Eika Kreditbank, Instabank og Komplet Bank. (Brabank fusjonerte med Easybank 1. oktober 2020.)

Figur 2.18 Tolvmånedersvekst i forbrukslån i Norge og husholdningenes innenlandsgjeld (K2)

Kilde: Finanstilsynet og SSB (K2)

Figur 2.19 Tolvmånedersvekst i Norge for ulike grupper av foretak

Kilde: Finanstilsynet

Tabell 2.6 Utviklingen i forbrukslån*

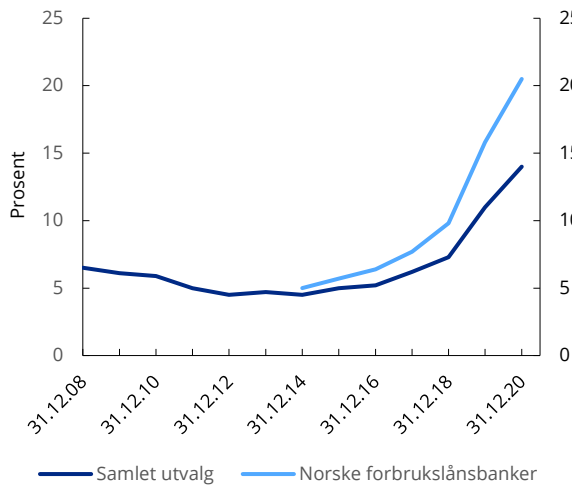
	Samlet utvalg		Norske forbrukslånsbanker	
	2020	2019	2020	2019
Forbrukslån per 31.12. Totalt (mill. kr)	154 629	168 285	63 268	65 471
Årsvekst %	-8,1	2,7	-3,4	11,2
Forbrukslån per 31.12. Norge (mill. kr)	92 520	111 387	29 085	34 277
Årsvekst %	-16,9	-2,6	-15,1	0,6
Tap i % av gj.sn. forbrukslån	3,0	2,8	3,9	4,1
Nettorente i % av GFK	9,3	9,4	9,6	9,7
Resultat ord. drift i % av GFK	4,0	4,3	4,4	3,9
Misligholdte lån, over 90 dg, % av forbrukslån	14,0	11,1	20,5	15,4

*Vekstratene er beregnet for sammenlignbart utvalg

Kilde: Finanstilsynet

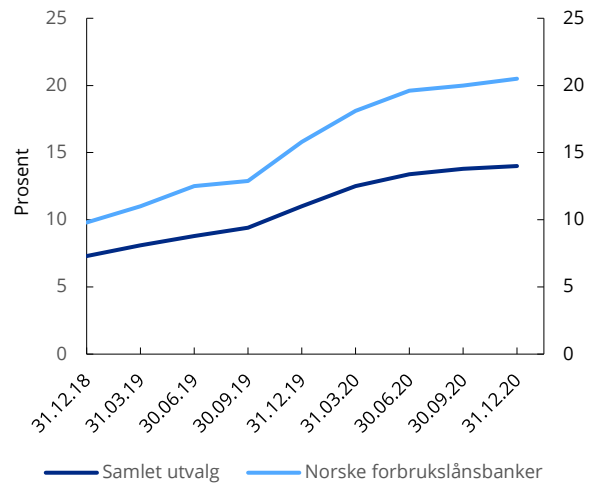

Figur 2.20 Mislighold over 90 dager i prosent av forbrukslån* per år

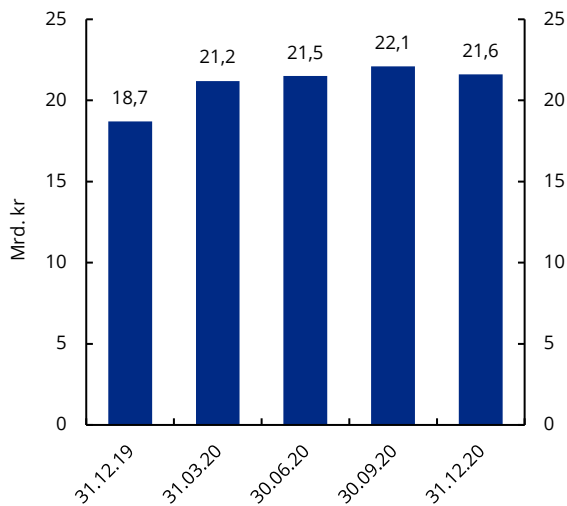
*Brutto mislighold gjelder for totale forbrukslån i foretakene, inkludert norske foretaks utlån i utlandet.
Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.21 Kvartalsvis utvikling i mislighold over 90 dager i prosent av forbrukslån*

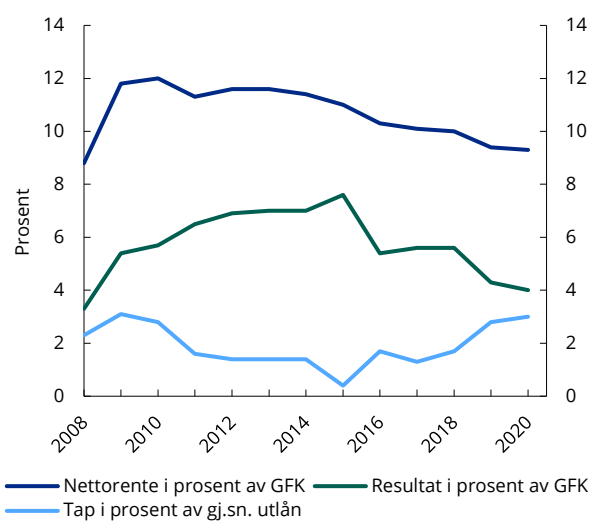
*Brutto mislighold gjelder for totale forbrukslån i foretakene, inkludert norske foretaks utlån i utlandet.
Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.22 Utvikling i misligholdt volum

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.23 Resultatutvikling forbrukslån*

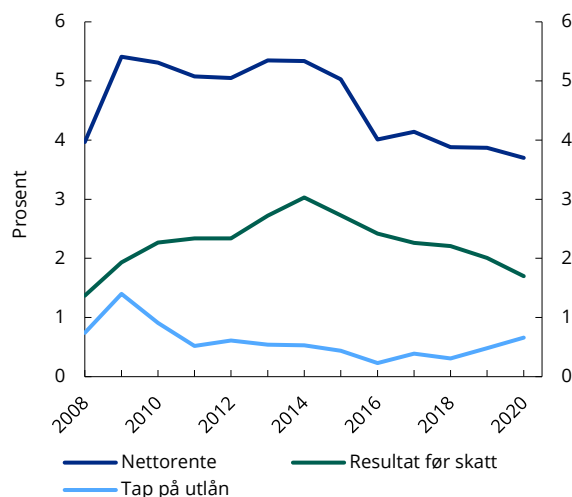

*Resultatutviklingen gjelder for totale forbrukslån i foretakene, inkludert norske foretaks utlån i utlandet.
Kilde: Finanstilsynet

2.5 Finansieringsforetak

- Finansieringsforetakenes⁶ resultat før skatt utgjorde 1,7 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital i 2020, en nedgang på 0,3 prosentpoeng fra 2019, se figur 2.24 og tabell 2.7. Sammenlignet med tidligere år har det vært en reduksjon i netto renteinntekter, målt i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital. De bokførte tapene i 2020 var noe høyere enn året før. Tapene i fjerde kvartal isolert var høyere enn i tredje kvartal, men lavere enn tapene i andre kvartal.
- Egenkapitalavkastningen var 7,0 prosent i 2020, som var 0,4 prosentpoeng lavere enn året før. Utviklingen det siste året er påvirket av noe lavere resultat og en økning i samlet egenkapital. Over tid har det vært en gradvis nedgang i finansieringsforetakenes egenkapitalavkastning, se figur 2.25. Dette skyldes strukturelle endringer⁷ i utvalget.
- Finansieringsforetakenes totale utlån økte med 4,6 prosent i 2020, se tabell 2.8. Leasing utgjorde 51 prosent av utlånsvolumet ved utgangen av 2020.

Figur 2.24 Resultatutvikling, finansieringsforetak

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.25 Egenkapitalavkastning, finansieringsforetak

Kilde: Finanstilsynet

⁶ Utvalget omfatter 29 norske foretak med leasing, bilfinansiering og forbrukslån som hovedvirksomhet. Foretak med konsesjon som kredittforetak, men som driver samme type virksomhet som finansieringsforetak, inngår i utvalget. Finansieringsforetak som kjøper porteføljer av misligholdte lån, inngår også i utvalget.

⁷ Over tid har det blitt mindre innslag av foretak med forbrukslån i utvalget. Dette skyldes at enkelte foretak har blitt utenlandske filialer, og at norske konsern har flyttet porteføljer fra finansieringsforetak til bank.

Tabell 2.7 Resultatposter finansieringsforetak

	2020		2019	
	Mill. kr	% av GFK	Mill. kr	% av GFK
Netto renteinntekter	6 284	3,70	5 837	3,87
Andre inntekter	549	0,32	451	0,30
herav verdiendr. finansielle instrumenter	63	0,04	52	0,03
Andre kostnader	2 530	1,49	2 232	1,48
herav lønn og personalkostnader	1 347	0,79	1 207	0,80
Driftsresultat før tap	4 011	2,36	3 755	2,49
Bokførte tap på utlån	1 124	0,66	729	0,48
Resultat før skatt	2 888	1,70	3 026	2,01
Skattekostnad	579	0,34	776	0,51
Resultat etter skatt	2 309	1,36	2 250	1,49
Egenkapitalavkastning	7,0 %		7,4 %	

Kilde: Finanstilsynet

Tabell 2.8 Balanseposter finansieringsforetak

	31.12.2020		31.12.2019		
	Mill. kr	% br. utlån	Mill. kr	% br. utlån	% vekst
Forvaltningskapital (sum gjeld og egenkapital)	172 962		165 832		4,3
Brutto utlån til kunder	172 681		165 057		4,6
herav utlån vurdert til amortisert kost	172 404		164 833		4,6
herav leasing	87 865		83 900		4,7
Tapsnedskrivninger på utlån til amortisert kost	-5 150	-3,0	-3 684	-2,2	
herav Steg 1 (IFRS)	-661	-0,4	-289	-0,2	
herav Steg 2 (IFRS)/Gruppenedskr. (NGAAP)	-2 605	-1,5	-2 171	-1,3	
herav steg 3 (IFRS)/Individuelle nedskr. (NGAAP)	-1 884	-1,1	-1 224	-0,7	
Brutto misligholdte lån over 90 dager	15 225	8,8	13 372	8,1	
Innlån fra kredittinst. og finansieringsforetak	103 074		102 010		1,0

Kilde: Finanstilsynet

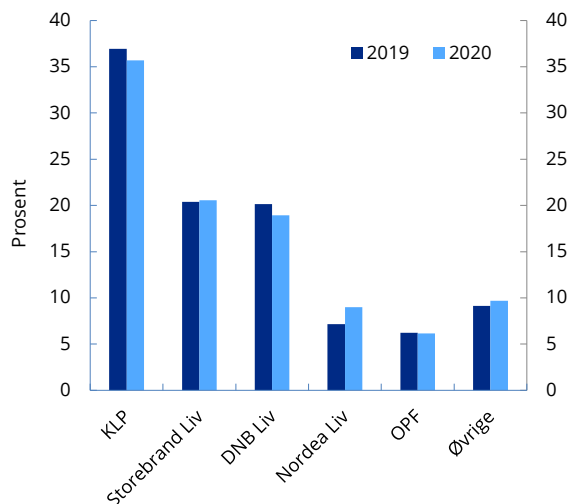
3 Forsikringsforetak

3.1 Livsforsikringsforetak

Strukturen i livsforsikringsmarkedet

- Det var 12 norske livsforsikringsforetak ved utgangen av 2020. I tillegg var det 6 utenlandske filialer som hadde en markedsandel på til sammen 0,2 prosent.
- KLP, Storebrand og DNB hadde rundt 78 prosent av samlet forvaltningskapital i det norske livsforsikringsmarkedet per 31. desember 2020, se figur 3.1. Andelen har vært stabil de siste årene.

Figur 3.1: Markedsandeler i livsforsikring, målt i prosent av samlet forvaltningskapital

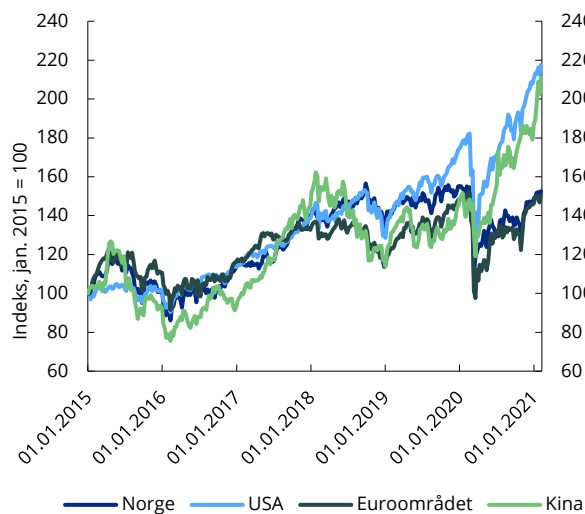

I det følgende omtales utviklingen i avkastning, resultat og balanse i samtlige 12 norske livsforsikringsforetak.

Avkastning og resultat

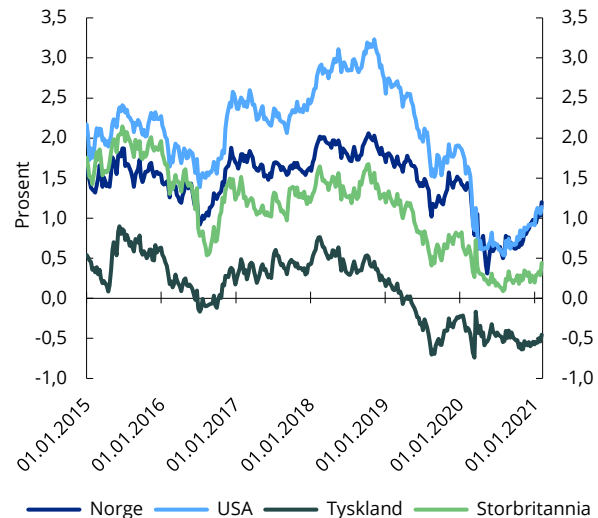
- Den betydelige markedsuroen i forbindelse med koronakrisen påvirket resultatene til livsforsikringsforetakene i 2020. Aksjemarkedet falt betydelig i første kvartal, men hadde samlet sett hentet seg inn igjen i Norge og Euroområdet ved utgangen av 2020, se figur 3.2. Det har vært en større oppgang i USA, Kina og Sverige, der markedene var på et høyere nivå enn før årets start. De lange rentene falt i 2020, men har hentet seg noe inn i slutten av 2020 og hittil i 2021, se figur 3.3.

Figur 3.2: Aksjeindekser utvalgte land

Kilde: Refinitiv. Siste observasjonsdato 04.02.21

Figur 3.3: Rente på 10-årige statsobligasjoner

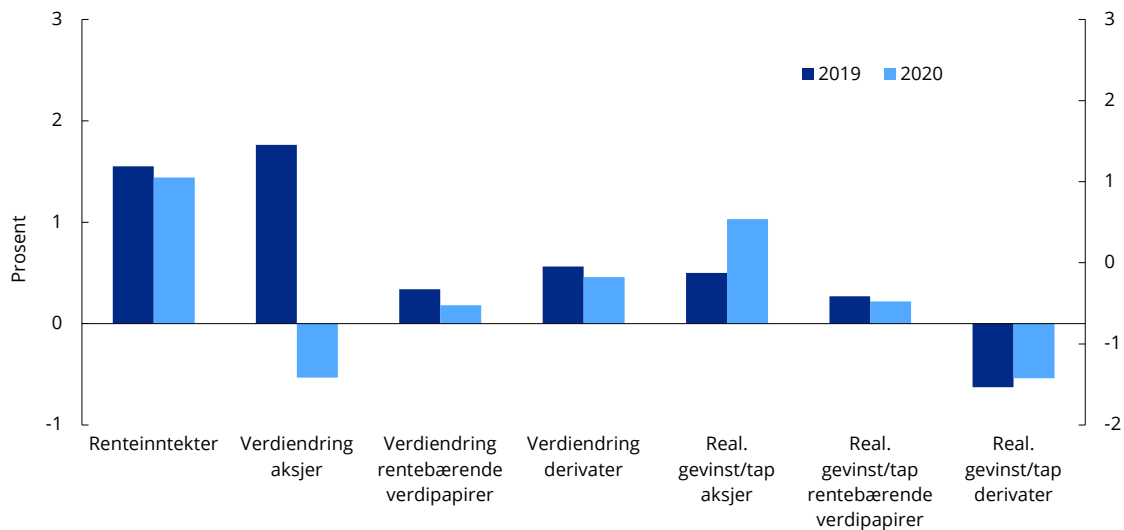
Kilde: Refinitiv. Siste observasjonsdato 04.02.21

- Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen falt fra 80 mrd. kroner (5 prosent av GFK) i 2019 til 49 mrd. kroner (2,7 prosent av GFK) i 2020, se tabell 3.1. Inntekter fra salg av aksjer økte i 2020, se figur 3.4. I 2019 bidro verdiøkninger på aksjer mest til investeringsinntektene med 28 mrd. kroner. I 2020 var imidlertid livsforsikringsforetakenes verdiendringer på aksjer negative med 9 mrd. kroner.
- Den verdjusterte avkastningen i kollektivporteføljen, som inkluderer de urealiserte verdiendringene, var 4,3 prosent i 2020, se figur 3.5. Det er en nedgang fra 7,5 prosent i 2019.
- Foretakenes samlede kursreguleringsfond økte med kun 422 mill. kroner i 2020, mot en økning på 37 mrd. kroner i 2019.
- Realisering av kursgevinster bidro til at bokført avkastning i kollektivporteføljen økte fra 4,2 prosent i 2019 til 4,6 prosent i 2020.
- Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen utgjorde 2 prosent av GFK i 2020, som er en nedgang fra 2,5 prosent av GFK i 2019. Avkastningen i investeringsporteføljen var på 8,2 prosent i 2020.
- Livsforsikringsforetakene hadde i 2020 samlet en positiv verdiendring på eiendom på 4,8 mrd. kroner.
- Livsforsikringsforetakenes forsikringstekniske resultat var på 4,5 mrd. kroner (0,3 prosent av GFK), ned fra 5,8 mrd. kroner (0,4 prosent av GFK) i 2019
- Livsforsikringsforetakene oppnådde et resultat før skatt på 8,5 mrd. kroner (0,5 prosent av GFK), ned fra 9,8 mrd. kroner (0,6 prosent av GFK) i 2019.
- Totalresultatet (etter skatt) gikk ned fra 8,2 mrd. kroner (0,5 prosent av GFK) i 2019, til 7,6 mrd. kroner (0,4 prosent av GFK) i 2020.

Tabell 3.1: Utvalgte resultatposter for livsforsikringsforetakene

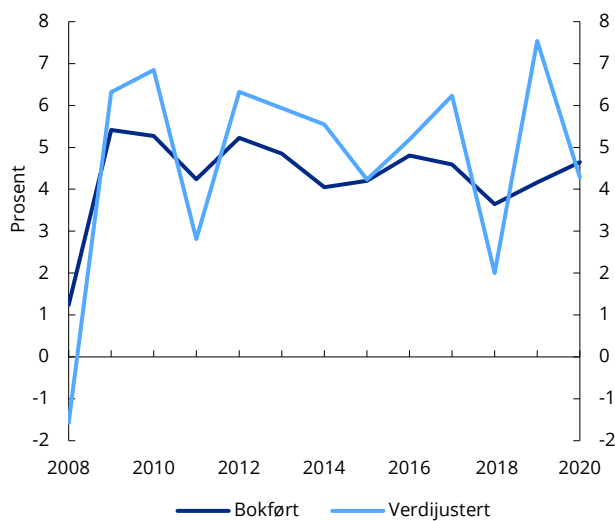
	2020		2019	
	Mill. kr	% av GFK	Mill. kr	% av GFK
Forfalte bruttopremier	105 822	6,0	104 299	6,5
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	48 553	2,7	79 781	5,0
herav renteinntekter og utbytte på finansielle eiendeler	25 464	1,4	24 944	1,6
herav gevinster ved realisasjon	9 488	0,5	1 169	0,1
herav verdiendringer	2 564	0,1	42 550	2,6
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	36 162	2,0	39 421	2,5
Utbetalte erstatninger	-64 170	-3,6	-60 168	-3,7
Endring i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	-34 065	-1,9	-69 664	-4,3
herav endring i kursreguleringsfond	-422	0,0	-37 337	-2,3
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	-6 129	-0,3	-13 717	-0,9
Resultat fra kundeporteføljene (teknisk regnskap)	4 517	0,3	5 786	0,4
Resultat fra selskapsporteføljen (ikke-teknisk regnskap)	3 975	0,2	4 029	0,3
Resultat før skatt	8 492	0,5	9 815	0,6
Endringer i kursreguleringsfond	422	0,0	37 337	2,3
Verdijustert resultat før skatt	8 913	0,5	47 152	2,9

Figur 3.4: Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen. Livsforsikringsforetak. Prosent av GFK

Figur 3.5: Avkastning i kollektivporteføljen.

Livsforsikringsforetak

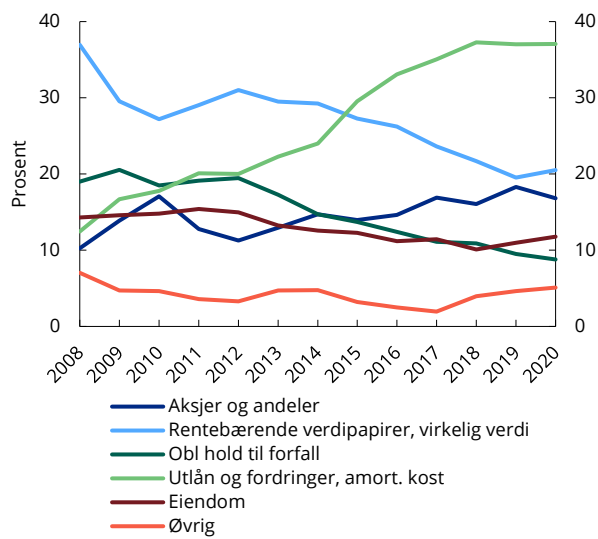
Balanse

- Livsforsikringsforetakenes totale forvaltningskapital økte med 8 prosent til 1 828 mrd. kroner det siste året, se tabell 3.2.
- Kollektivporteføljen utgjorde 66 prosent av forvaltningskapitalen.
- Investerings sammensetningen i kollektivporteføljen har endret seg noe, se figur 3.6. Aksjeandelen i kollektivporteføljen sank med ett prosentpoeng det siste året og var 16 prosent ved utgangen av 2020.
- Utlån og fordringer til amortisert kost utgjør den største andelen av investeringene i kollektivporteføljen med 37 prosent.
- I investeringsvalgporteføljen var aksjeandelen 63 prosent for livsforsikringsforetakene samlet ved utgangen av 2020, se figur 3.7. Fra utgangen av 2019 har aksjeandelen økt med 7 prosentpoeng.

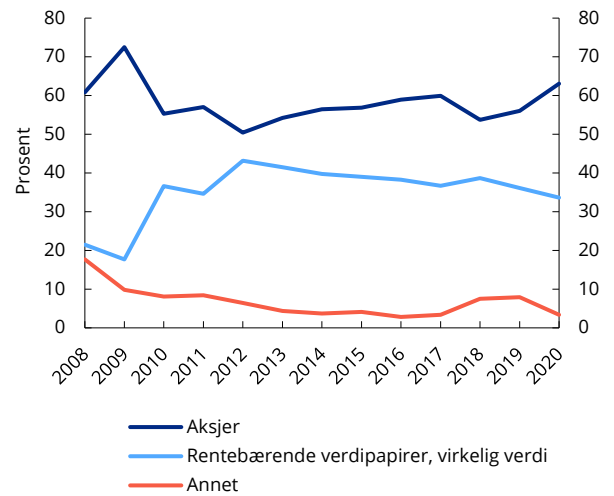
Tabell 3.2: Utvalgte balanseposter for livsforsikringsforetakene

	31.12.2020		31.12.2019	
	Mill. kr	% av FK	Mill. kr	% av FK
Bygninger og faste eiendommer (inkl. eiendomsselskaper)	149 454	8,2	133 502	7,9
Finansielle eiendeler til amortisert kost	592 855	32,4	575 660	34,2
Finansielle eiendeler til virkelig verdi	1 021 858	55,9	889 078	52,9
herav aksjer og andeler	500 704	27,4	426 710	25,4
herav rentebærende verdipapirer	466 536	25,5	427 041	25,4
Sum eiendeler (forvaltningskapital)	1 827 928	100,0	1 682 029	100,0
herav eiendeler i selskapsporteføljen	156 323	8,6	148 132	8,8
herav eiendeler i kollektivporteføljen	1 201 349	65,7	1 154 273	68,6
herav eiendeler i investeringsvalgporteføljen	468 666	25,6	378 095	22,5
Forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelse	1 178 377	64,5	1 139 700	67,8
herav premiereserve	966 376	52,9	970 247	57,7
herav tilleggsavsetninger	72 986	4,0	55 303	3,3
herav kursreguleringsfond	87 809	4,8	86 743	5,2

Figur 3.6: Investeringer i kollektivporteføljen. Livsforsikringsforetak. Andeler

Figur 3.7: Investeringer i investeringsvalgporteføljen. Livsforsikringsforetak. Andeler

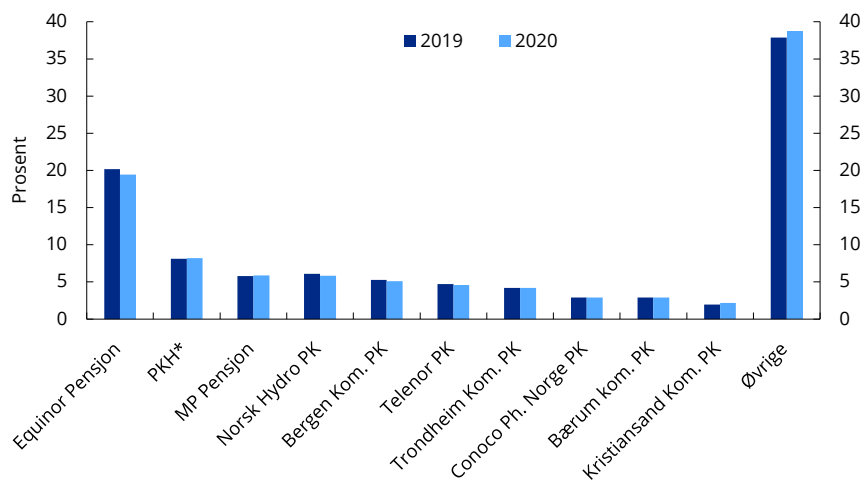

3.2 Pensjonskasser

Strukturen i pensjonskassemarkedet

- Det var 83 pensjonskasser i det norske markedet ved utgangen av 2020, herav 49 private og 34 kommunale pensjonskasser. Pensjonskassene hadde en samlet forvaltningskapital på om lag 421 mrd. kroner. Det var kun mindre endringer i markedsandelene til de største pensjonskassene i 2020. Equinor Pensjon hadde en markedsandel på 19 prosent ved utgangen av 2020, se figur 3.8.

Figur 3.8: Markedsandeler i pensjonskassemarkedet, målt i prosent samlet av forvaltningskapital

* Pensjonskassen for helseforetakene i hovedstadsområdet

- Over tid har kommunale pensjonskasser økt sin andel av forvaltningskapitalen og den var 45 prosent ved utgangen av 2020. Dette har bla. sammenheng med at mange arbeidsgiverforetak i privat sektor har lukket sine pensjonskasser for nye og i noen tilfeller for yngre medlemmer og opprettet innskuddsordninger i livsforsikringsforetak. I tillegg har det bl.a. blitt opprettet noen nye kommunale pensjonskasser i perioden.
- Ved inngangen til 2020 var det flere strukturendringer i pensjonskassemarkedet i forbindelse med fylkes- og kommunesammenslåinger.
- Pensjonskassene står for i underkant av 20 prosent av forvaltningskapitalen i livsforsikringsforetakene og pensjonskassene sett under ett. Denne andelen har vært stabil over tid.
- Equinor Pensjon er den sjette største pensjonsinnretningen med en markedsandel på 3,5 prosent når man ser livsforsikringsforetak og pensjonskasser under ett.

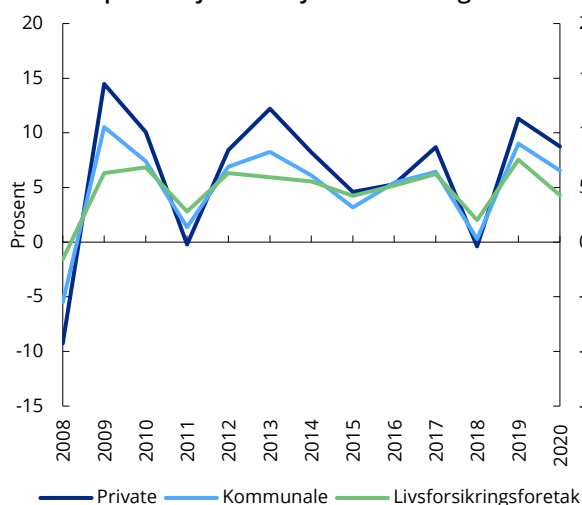

Omtalen av avkastning, resultat og balanse i det følgende omfatter de 50 største pensjonskassene av totalt 83 pensjonskasser. Disse pensjonskassene har en samlet markedsandel på om lag 96 prosent i det norske pensjonskassemarkedet.

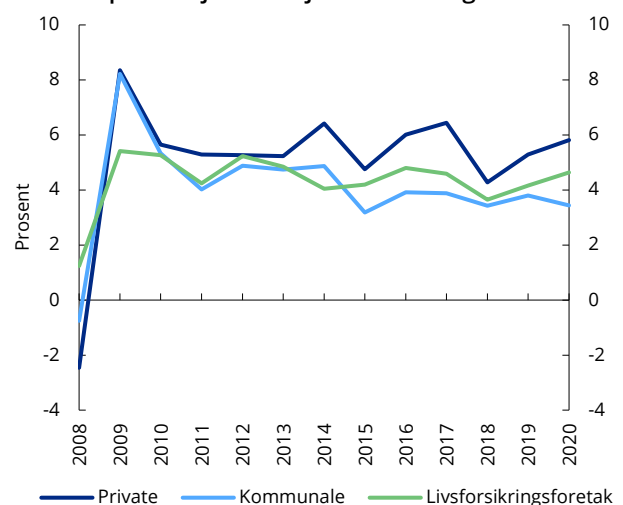
Avkastning og resultat

- Den verdijusterte avkastningen i kollektivporteføljen, som inkluderer de urealiserte verdiendringene, var 7,8 prosent, ned fra 10,3 prosent i 2019, se figur 3.9. Nedgangen skyldes først og fremst svakere avkastning på aksjebeholdningen. Bokført avkastning var 4,7 prosent i 2020, noe som er en økning på 0,1 prosentpoeng fra 2019, se figur 3.10.
- For private og kommunale pensjonskasser var den verdijusterte avkastningen henholdsvis 8,7 prosent og 6,6 prosent i 2020. Den bokførte avkastningen var 5,8 prosent for private og 3,4 prosent for kommunale pensjonskasser.

Figur 3.9: Verdijustert avkastning i kollektivporteføljen. Pensjonsinnretninger

Figur 3.10 Bokført avkastning i kollektivporteføljen. Pensjonsinnretninger

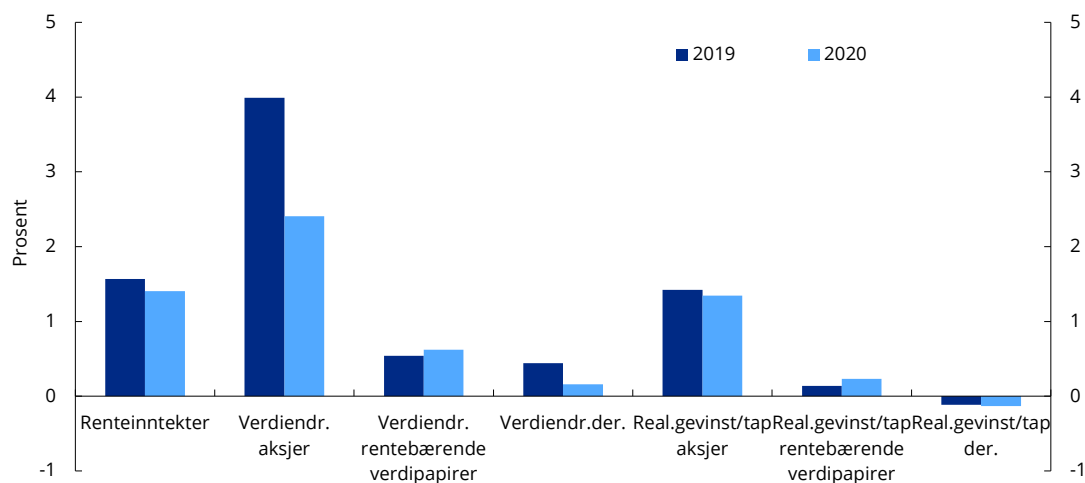

- Lavere inntekter fra verdiendringer på aksjer var hovedårsaken til at netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen falt i 2020 sammenlignet med 2019, se tabell 3.3 og figur 3.11. Både verdiøkningen på aksjer, inntektene fra realisasjon av aksjer og renteinntektene var høyere for private enn kommunale pensjonskasser. Sistnevnte hadde bl.a. størst inntekter fra verdiendringer på rentepapirer, se figur 3.12.
- Kursreguleringsfondet økte med 12 mrd. kroner i 2020, mot en økning på 18 mrd. kroner i 2019.
- Pensjonskassenes resultat før skatt var på 4,1 mrd. kroner (1,1 prosent av GFK) og på samme nivå som i 2019 (4,2 mrd. kroner og 1,2 prosent av GFK).
- Fem kommunale pensjonskasser fikk netto tilført 6,8 mrd. kroner i premiereserve mv. fra andre pensjonskasser som følge av (fylkes) kommunesammenslåinger fra 1. januar 2020. Samtidig ble tre kommunale pensjonskasser avviklet.

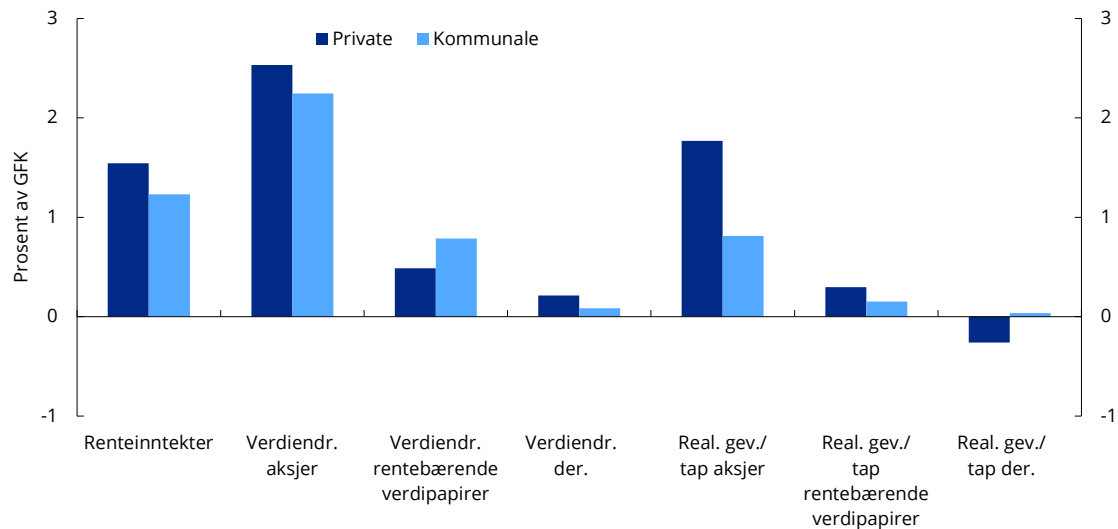
Tabell 3.3: Utvalgte resultatposter for pensjonskassene

RESULTAT	2020		2019	
	Mill. kr.	% av GFK	Mill. kr.	% av GFK
Forfalte bruttopremier	11 938	3,1	15 138	4,3
overføring av premiereserve mv. fra andre forsikr.- og pensjonsforetak	6 784	1,8	121	0,0
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	24 906	6,5	29 608	8,4
herav renteinntekter og utbytte på finansielle eiendeler	5 420	1,4	5 515	1,6
herav gevinster ved realisasjon	5 486	1,4	4 937	1,4
herav verdiendringer	12 503	3,2	17 698	5,0
Utbetalte pensjoner	-9 336	-2,4	-8 695	-2,5
Endring i forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelser	-26 554	-6,9	-30 859	-8,8
herav endring i premiereserve mv.	-10 127	-2,6	-9 656	-2,7
herav endring i kursreguleringsfond	-12 312	-3,2	-17 575	-5,0
Midler tilordnet forsikringskontraktene -kontraktsfastsatte forpliktelser	-5 098	-1,3	-3 287	-0,9
Resultat av teknisk regnskap (kundeporteføljene)	1 033	0,3	807	0,2
Resultat av ikke-teknisk regnskap (selskapsporteføljen)	3 073	0,8	3 371	1,0
Resultat før skatt	4 106	1,1	4 178	1,2
Endring i kursreguleringsfond	12 312	3,2	17 575	5,0
Verdjustert resultat før skatt	16 418	4,3	21 753	6,2

Figur 3.11: Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen. Pensjonskasser. Prosent av GFK

Figur 3.12: Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen i private og kommunale pensjonskasser i 2020, prosent av GFK

Balanse

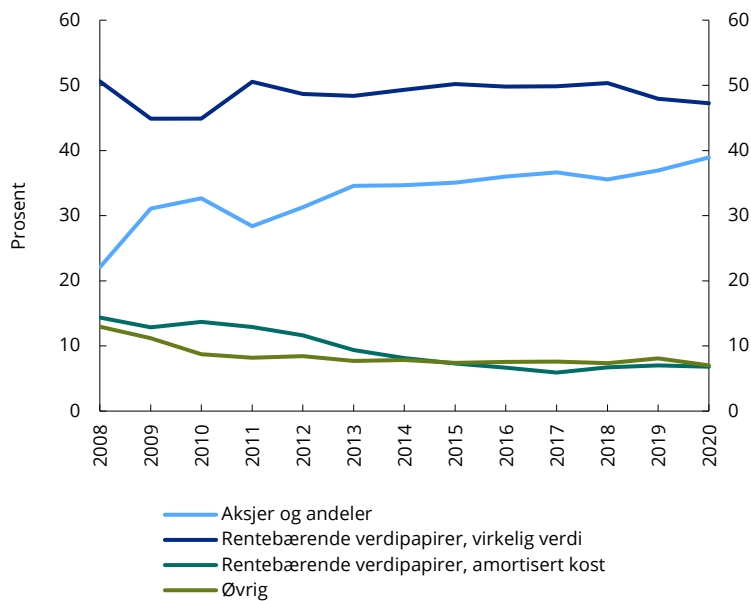
- De 50 største pensjonskassene som rapporterer nøkkeltall, hadde ved utgangen av 2020 en forvaltningskapital på 404 mrd. kroner, opp fra 370 mrd. kroner ved utgangen av 2019, se tabell 3.4.
- Kollektivporteføljen utgjorde 85 prosent av forvaltningskapitalen.
- Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi utgjorde den største andelen av investeringene i kollektivporteføljen med 47 prosent, se figur 3.13.
- Aksjeandelen i kollektivporteføljen økte med om lag to prosentpoeng til 39 prosent. Andelene økte med om lag to prosentpoeng for både private og kommunale pensjonskasser til hhv. 41 prosent og 36 prosent.

Tabell 3.4: Utvalgte balanseposter for pensjonskassene

	31.12.2020		31.12.2019	
	Mill kr.	% av FK	Mill kr.	% av FK
Bygninger og faste eiendommer (inkludert eiendomsselskaper)	19 506	4,8	19 056	5,1
Finansielle eiendeler målt til amortisert kost	25 110	6,2	23 853	6,4
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi:	352 520	87,2	320 110	86,4
herav aksjer og andeler	154 099	38,1	134 078	36,2
herav rentebærende verdipapirer	189 650	46,9	177 720	48,0
Sum eiendeler (forvaltningskapital)	404 364	100,0	370 364	100,0
herav selskapsportefølje	50 153	12,4	44 647	12,1
herav investeringer i kollektivporteføljen	341 551	84,5	314 068	84,8
herav investeringer i investeringsvalgporteføljen	12 658	3,1	11 646	3,1
Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	339 144	83,9	310 702	83,9
herav premiereserve mv.	248 827	61,5	241 264	65,1
herav tilleggsavsetninger	19 575	4,8	17 722	4,8
herav kursreguleringsfond	57 495	14,2	44 334	12,0

* Inkludert aksjer i datterforetak

Figur 3.13: Investeringer i kollektivporteføljen. Pensjonskasser. Andeler

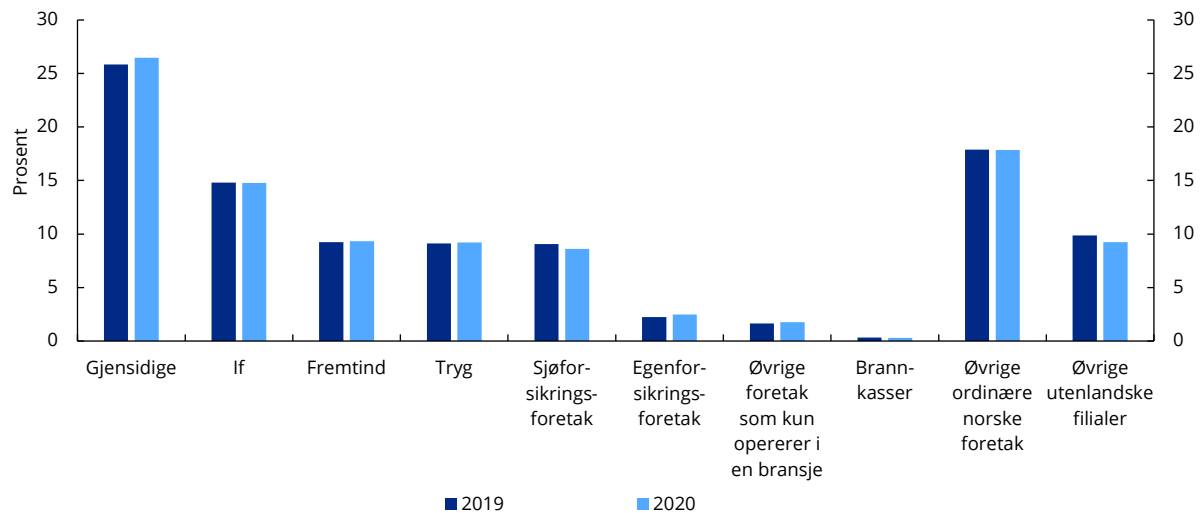
3.3 Skadeforsikringsforetak

Strukturen i skadeforsikringsmarkedet

- Det norske skadeforsikringsmarkedet består av 80 skadeforsikringsforetak – ti sjøforsikringsforetak, herunder tre sjøforsikringsforetak med avvikende regnskapsår, 13 brannkasser, ti egenforsikringsforetak, fem sjøtrygdslag, fem andre foretak som kun opererer i én bransje, 14 øvrige ordinære skadeforsikringsforetak og 23 norske filialer av utenlandske forsikringsforetak. Markedsandelene for disse gruppene, målt ved opptjente bruttopremier, har endret seg relativt lite fra 2019. De fire største skadeforsikringsforetakene, Gjensidige Forsikring ASA, If Skadeforsikring, Fremtind Forsikring AS og Tryg Forsikring, hadde til sammen en markedsandel på 59 prosent ved utgangen av 2020, se figur 3.14. Utenlandske aktører hadde en markedsandel på 34 prosent, hvorav If og Tryg hadde en samlet markedsandel på 24 prosent.⁸

⁸ Siden sjøforsikringsforetakene med avvikende regnskapsår har senere rapporteringsfrister enn de øvrige foretakene, er 2020-tallene for disse foretakene basert på prognoser fra SSB.

Figur 3.14: Andeler av samlede opptjente bruttopremier. Skadeforsikringsforetak

De aggregerte størrelsene i omtalen av resultat og balanse i det følgende gjelder alle skadeforsikringsforetak med unntak av egenforsikringsforetak (captives), sjøforsikringsforetakene Gard og Skuld, og Den Norske Krigsforsikring for Skib Gjensidig Forening. Omtalen omfatter i alt 38 skadeforsikringsforetak.

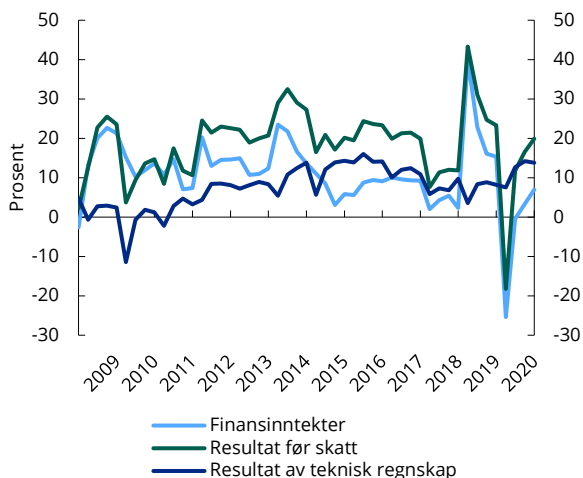
Resultat

- Skadeforsikringsforetakenes resultat før skatt ble redusert med 0,6 mrd. kroner sammenlignet med 2019, til 10,8 mrd. kroner. Resultatet for 2019 omfattet imidlertid en realisert gevinst på 3,1 mrd. kroner fra Gjensidiges salg av Gjensidige Bank. Målt som andel av premieinntektene for egen regning ble resultatet redusert fra 23,3 til 19,9 prosent, se tabell 3.5 og figur 3.15. Resultatet av teknisk regnskap økte med 3,5 mrd. kroner, mens finansresultatet gikk ned fra 7,4 til 3,3 mrd. kroner. Lavere avkastning på aksjer bidro til svakere finansresultat enn i 2019, se figur 3.16. Seks skadeforsikringsforetak hadde negativt resultat før skatt.
- Både samlet skade- og kostnadsprosent ble bedret sammenlignet med 2019, etter en ikke ubetydelig premievekst. Alle de største foretakene hadde økte premieinntekter. En mild vinter i store deler av landet og en reduksjon i forsikrede aktiviteter som følge av koronakrisen bidro til å dempe veksten i erstatningskostnadene. Kombinertprosent for egen regning ble redusert fra 93 til 87 prosent, se figur 3.17. Det er betydelig variasjon mellom foretakene, se figur 3.18.

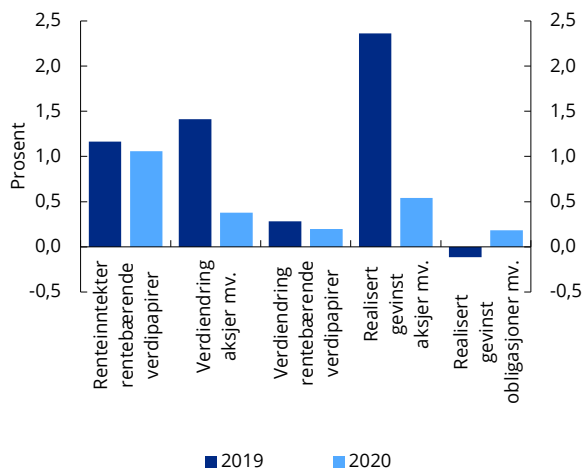
Tabell 3.5: Utvalgte resultatposter for skadeforsikringsforetakene

	2020		2019	
	Mill. kr	% av premie	Mill. kr	% av premie
Premieinntekter for egen regning	54 314		49 126	
Erstatningskostnader for egen regning	37 458	69,0	36 255	73,8
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	9 818	18,1	9 313	19,0
Resultat av teknisk regnskap	7 500	13,8	4 015	8,2
Netto inntekter fra investeringer	3 785	7,0	7 548	15,4
herav renteinntekt og utbytte på finansielle eiendeler	2 031	3,7	2 047	4,2
herav verdiendringer	889	1,6	2 571	5,2
herav gevinster ved realisasjon	1 037	1,9	3 314	6,7
Resultat av ikke-teknisk regnskap	3 320	6,1	7 440	15,1
Resultat før skattekostnad	10 819	19,9	11 455	23,3

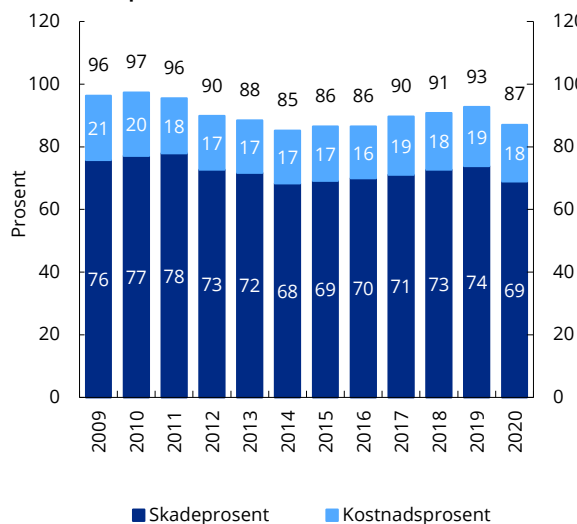
Figur 3.15: Resultater i skadeforsikringsforetakene samlet. Prosent av premieinntektene f.e.r., hittil i år

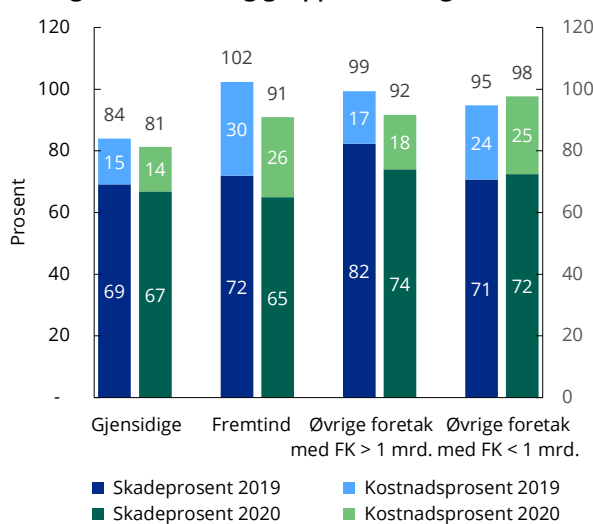
Figur 3.16: Netto inntekter fra investeringer. Skadeforsikringsforetak, prosent av GFK

Figur 3.17: Sum av skade- og kostnadsprosent f.e.r. for skadeforsikringsforetakene samlet (kombinertprosent)

Figur 3.18: Skade- og kostnadsprosent f.e.r. (kombinertprosent) for de to største norske skadeforsikringsforetakene og grupper av øvrige foretak

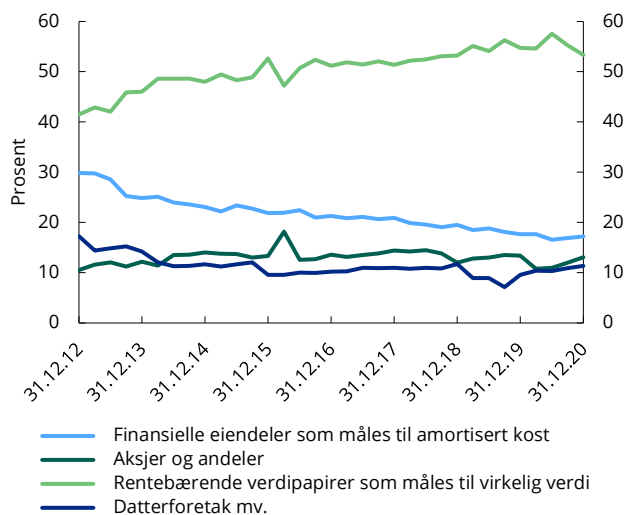
Balanse

- Skadeforsikringsforetakenes forvaltningskapital økte med 5 prosent, til 154 mrd. kroner, det siste året.
- Aksjeandelen av skadeforsikringsforetakenes investeringer er uendret på 13 prosent det siste året, mens andelen av obligasjoner til virkelig verdi ble redusert fra 55 prosent til 53 prosent, se figur 3.19.
- Verdien av foretakenes datterforetak har økt med 2,8 mrd. kroner det siste året, hovedsakelig som en følge av etableringen av Fremtind Livsforsikring, som eies av Fremtind Forsikring.

Tabell 3.6: Utvalgte balanseposter for skadeforsikringsforetakene

	31.12.2020		31.12.2019	
	Mill. kr	% av FK	Mill. kr	% av FK
Investeringer	116 854	75,9	110 125	75,0
Bygninger og andre faste eiendommer	1 155	0,8	1 315	0,9
Datterforetak, tilknyttet foretak og felleskontrollerte foretak	13 307	8,6	10 524	7,2
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	20 098	13,1	19 432	13,2
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	82 293	53,5	78 854	53,7
Aksjer og andeler	15 306	9,9	14 744	10,0
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	62 092	40,3	60 289	41,0
Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser	5 844	3,8	6 391	4,4
Sum eiendeler (forvaltningskapital)	153 889	100,0	146 898	100,0
Egenkapital	47 272	30,7	42 934	29,2
Forsikringsforpliktelser brutto	77 438	50,3	75 316	51,3
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	23 832	15,5	20 510	14,0
Brutto erstatningsavsetning	52 777	34,3	53 943	36,7

Figur 3.19: Skadeforsikringsforetakenes investeringer.
Prosent av samlede investeringer

4 Vedlegg

4.1 Makroøkonomiske størrelser

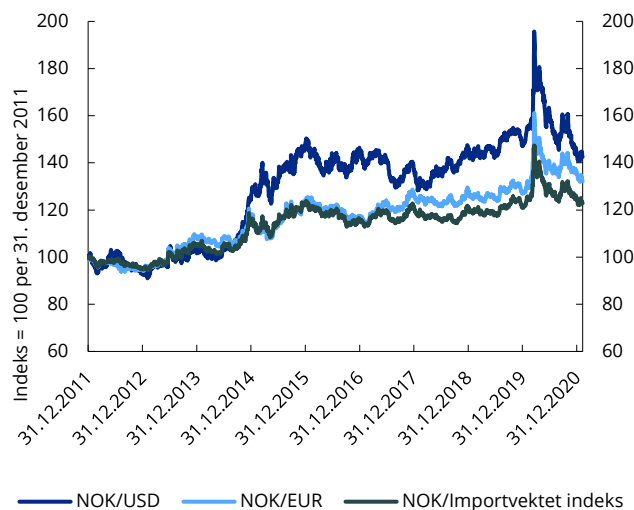
Tabell 4.1: Nøkkeltall norsk økonomi

	4. kv. 19	1. kv. 20	2. kv. 20	3. kv. 20	4. kv. 20	Januar 21
BNP	1,7	-1,5	-4,7	4,5	0,6	
BNP Fastlands-Norge	0,0	-2,1	-6,0	5,0	1,9	
Boligpris	2,6	1,5	3,5	5,8	8,7	8,6
K3	5,9	5,4	5,3	4,9		
K3 utenlandsgjeld	8,9	8,3	8,3	6,2		
K2	5,2	4,8	4,6	4,6	4,8	
K2 husholdninger	5,0	4,8	4,5	4,7	4,9	
K2 ikke-finansielle foretak	5,1	4,2	3,8	3,3	3,7	
Arbeidsledighet (AKU)	3,9	3,5	4,6	5,3	5	

Vekstratene for BNP (vekst fra foregående kvartal) og nivået på arbeidsledigheten er sesongjusterte kvartalstall. De øvrige tallene er tolv månedersvekst ved utgangen av perioden.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Eiendom Norge, Eiendomsverdi og Finn.no

Figur 4.1: Valutakursutvikling

Kilde: Refinitiv. Siste observasjonsdato 08.02.2021

Tabell 4.2: Utvikling i verdipapir- og valutamarkedet

		Nivå	Endr. i basispkt (renter) og % (aksjer og valuta)		
		08.02.2021	2020	4. kv. 2020	1.1-8.2
Aksjemarkeder	Norge		-3,4	9,0	2,5
	USA		21,4	13,1	4,7
	Euroområdet		-0,4	12,8	3,6
	Verden		16,5	14,1	4,0
	Japan		9,2	12,8	6,7
Statsrenter 10 år	Norge	1,25	-59	36	29
	USA	1,16	-100	24	25
	Tyskland	-0,44	-39	-5	13
Pengemarkedsrenter 3 mnd	Norge	0,46	-135	21	-3
	USA	0,20	-167	0	-4
	Euroområdet	-0,54	-16	-5	1
Swaprenter Norge	2 år	0,70	-140	16	12
	5 år	1,13	-105	35	17
	10 år	1,53	-78	40	25
Valutakurser	NOK/EUR	10,24	6,2	-4,5	-2,2
	NOK/USD	8,50	-2,6	-8,5	-0,7
	Imp.vektet NOK	109,62	2,5	-5,4	-1,1

Kilde: Refinitiv

